

□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ , □□□□□□□□□□

□□.□.□□□ -१ : B.A.PART- 1
□□□□□□□□□□□□ : SYLLABUS
JUNE 2024-25 ONWARD
NEP 2020

□□□□□ □□□□□□ □□□□

Board of Studies in Marathi

□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□

Choice based credit system

INDEX

Sr.No.	CONTENT	PageNo
1	PREAMBLE	03
2	PROGRAMMELEARNINGOUTCOMES(PO)	03
3	DURATION	03
4	ELIGIBILITYFORADMISSION	03
5	MEDIUMOFINSTRUCTION	03
6	EXAMINATIONPATTERN	03
7	SCHEMEOFTEACHINGANDEXAMINATION PATTERN	04
8	STRUCTUREOFPROGRAMME(Annexur-II)	05
9	COURSECODETABLE	07
10	EQUIVALENCEOFTHEPAPERS	07
11	DETERMINATIONOF CGPA, GRADING AND DECLARATION OF RESULTS	08
12	NATUREOFQUESTIONPAPERAND SCHEME OF MARKING	10
13	SYLLABUS	11-25

1.PREAMBLE: (प्रस्तावना)

भाषा-साहित्याचे अध्ययन हे पायाभूत घटक आहे. पदवी पातळीवरील विद्यार्थ्यांरा वाङ्मयविधेचे ज्ञान देणे तसेच भाषिक कौशल्यांमध्ये पारंगत करणे हे भाषा-साहित्य अध्ययन अध्यापनाचा महत्वाचा उद्देश आहे. मराठी भाषा ही जगातील एक महत्वाची भाषा आहे. आठ शतकाहून अधिक काळची समृद्ध वाङ्मयीन परंपरा मराठीस लाभली आहे. त्यामुळे मराठी भाषा व वाङ्मयीन परंपरेचे ज्ञान देणे तसेच आधुनिक काळात उपयोजित भाषिक कौशल्यांचा झालेला विस्तार लक्षात घेता रोजगाराभिमुख अभ्यासक्रमांची अमंलबजावणी करून विद्यार्थ्यांमधील भाषिक क्षमतांचा विकास करणे हे भाषासाहित्य अभ्यासाचे उद्दिष्ट आहे. स्वरूपाचे ज्ञान देणे स्थानिक इतिहास, संस्कृती, वाङ्मयाचे मराठी भाषेतून जतन संवर्धन करणे व त्याची व्यावहारिक उपयोगिता लक्षात आणून देणे हाही या अभ्यासाचा उद्देश आहे. या अभ्यासक्रमाच्या अध्ययनातून जागतिकीकरणाच्या व आधुनिक ज्ञानविस्ताराच्या काळात भाषिक कौशल्यांचा समर्थ आविष्कार व उपयोजन करणारा आणि सर्जनशील साहित्यनिर्मिती करणार सजग विद्यार्थी पडविण्याचा प्रयत्न आहे

PROGRAMME LEARNING OUTCOMES (PO)

या PROGRAMMEच्या अध्ययनानंतर विद्यार्थ्यांना

१. राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणानुसार पदवी पातळीवरील भाषा व साहित्याचा अभ्यास होईल.
२. भाषा व साहित्याचे सैद्धांतिक व उपयोजित ज्ञान होईल.
३. मराठी भाषा व वाङ्मय परंपरेचे आकलन होईल.
४. आंतरविद्याशाखीय अभ्यासदृष्टी व विश्लेषण क्षमता प्राप्त होईल.
५. भाषा व वाङ्मय अभ्यासातून भारतीय ज्ञानपरंपरा व मूल्यांचे अकलन होईल
६. भाषिक कौशल्ये व त्यांचे उपयोजन करण्याची क्षमता प्राप्त होईल.
७. वाङ्मयीन अभिरूचीचे संवर्धन होईल

3.कालावधी(DURATION)

The Bachelor of Arts in Marathi programme shall be A FULL TIME COURSE OF ¼ YEARS– 6/8 SEMESTERS DURATION with 22 Credits per Semester. (Total Credits = 132/176)

4. प्रवेश पात्रता (ELIGIBILITYFORADMISSION)

The candidate who has qualified SENIOR SECONDARY SCHOOL EXAMINATION (10 + 2) OR EQUIVALENT from a recognized board/instituteis eligible for admission for this course.

The criteria admissionisaspertherulesandregulationssetfromtimetotimebyconcerneddepartments,HEIs, university, government and other relevant statutory authorities.

5. माध्यम(MEDIUMOFINSTRUCTION)

अध्ययन व अध्यापनाचे माध्यम मराठी राहिल . ThemediumofProgrammeshallbeMARATHI.

6. परीक्षा पद्धती (EXAMINATIONPATTERN)

The pattern of examination will be Semester End Examination with Internal Assessment/Evaluation.**NOTE: Separate passing is mandatory for both, Semester End Examination and Internal Evaluation/Assessment.**

अध्यापन व मूल्यमापन पद्धती (SCHEME OF TEACHING AND EXAMINATION)

B.A. Programme Structure for Level 4.5 of B.A.-I-Semester I											
Teaching Scheme					Examination Scheme						
Sr. No.	Theory (TH)				Practical	Semester-end Examination (SEE)			Internal Assessment (IA)		
	Course Type	No. of Lectures	Hours	Credits		---	Paper Hours	Max	Min	Internal	Max
1.	DSC-I	4	4	4	If applicable	3	80	28	Assignment	20	07
2.	DSC-I	4	4	4		3	80	28		20	07
3.	DSC-I	4	4	4		2	40	14		10	04
4.	OE-I	2	2	2		2	40	14		10	04
5.	SEC-I	2	2	2		2	40	14		10	04
6.	AEC-I	2	2	2		2	40	14		10	04
7.	IKS (Generic)	2	2	2		2	40	14	10	04	
8.	CC	2	2	2		2	Viva	10	04	Field activities	40
Total		22	22	22		---	440	---		110	---
										SEE + IA = 440+110=550	

B.A. Programme Structure for Level 4.5 of B.A.-I-Semester-II											
Teaching Scheme					Examination Scheme						
Sr. No.	Theory (TH)				Practical	Semester-end Examination (SEE)			Internal Assessment (IA)		
	Course Type	No. of Lectures	Hours	Credits		---	Paper Hours	Max	Min	Internal	Max
1.	DSC-II	4	4	4	If applicable	3	80	28	Assignment	20	7
2.	DSC-II	4	4	4		3	80	28		20	7
3.	DSC-II	4	4	4		2	40	14		10	04
4.	OE-II	2	2	2		2	40	14		10	04
5.	SEC-II	2	2	2		2	40	14		10	04
6.	AEC-II	2	2	2		2	40	14		10	04
7.	VEC	2	2	2		2	40	14	10	04	
8.	CEP	2	2	2		2	Viva	10	4	Concurrent Fieldwork	40
Total		22	22	22		---	410	---		140	---
										SEE + IA = 410+140=550	

7. STRUCTURE OF PROGRAMME:

Credit Distribution Structure for B.A. I in MARATHI with Multiple Entry and Exit Options.

COURSE CATEGORY	ABBREVIATION (Only 2 Letters)	DESCRIPTION	Sem. I Credit	Sem. II Credit
DSC	DSC(DS)	Discipline Specific Course	4x3=12	4x3=12
OE	OE(OE)	Open Elective Course	2x1=02	2x1=02
SEC	SEC(SE)	Skill Enhancement Course	2x1=02	2x1=02
AEC/IKS/VEC	AEC(AE)	Ability Enhancement Course	2x1=02	2x1=02
	IKS(IK)	Indian Knowledge System (Generic)	2x1=02	-----
	VEC(VE)	Value Education Course	-----	2x1=02
CC/CEP	CC(CC)	Co-curricular Course	2x1=02	-----
	CEP(CE)	Community Engagement Project	-----	2x1=02
			22	22
			Total 44	

Note: Pl. See Annexur-II

A) First Year Bachelor of Arts (B.A.-I) (UGC CERTIFICATE):

YEAR:	B.A.-I
SEMESTER:	I and II
LEVEL:	4.5
TOTAL CREDITS	22+22=44
DEGREE AWARDED:	UGC CERTIFICATE (AFTER 44 CREDITS IN TOTAL)

A-1)B.A.-I: SEMESTER-I (TOTALCREDITS-22) :(Note: Put‘—’wherever‘NotApplicable’)

COURSECATEGORY		COURSENAME	COURSECODE	CREDITS
DSC		रुजुवात भाग -१	BAU0325DSL201A01	4
IDC/MDC/ GEC/OE	Marathi	मराठी भाषेचे अंतरंग	BAU0325OEL201A01	2
	SEC-I	व्यक्तिमत्व विकास आणि भाषिक कौशल्ये (भाग १)	BAU0325SEL201A01	2
AEC/VAC/ IKS	AEC	-----	-----	2
	VAC	-----	-----	2
	IKS(Major) (Chooseanyone)			2
				2

A-2)B.A.-I:SEMESTER-II(TOTALCREDITS-22):(Note:Put‘—’wherever‘Not Applicable’)

COURSECATEGORY		COURSENAME	COURSECODE	CREDITS
DSC		रुजुवात भाग -१	BAU0325DSL201B02	4
IDC/MDC/ GEC/OE	Marathi/Hindi / STD/EDU/MUSICetc.	साहित्याची रूपे	BAU0325OEL201B03	2
	SEC-II	व्यक्तिमत्व विकास आणि भाषिक कौशल्ये (भाग २)	BAU0325SEL201B02	2
AEC/VAC/ IKS	AEC	-----		2
OJT/FP/ CEP/CC/RP	CEP(Major)	समाजभान	BAU0325CEPPLP201	2
	CC	(Write Name)		2

FOREXITOPTIONATB.A.-I:

If student wants to‘EXIT’ after completion of B.A.I (SEMI and II), he/she must acquire 04 credits through SUMMER INTERNSHIP of 4 weeks (120 hours) and submit the report. After verification by concerned authority he/she will be awarded the UG CERTIFICATE. This Certificate is a pre-requisite for admission or ‘ENTRY’ in Second Year B. A. degree course.

TheNatureofSUMMERINTERNSHIP:

8. Course Code List

Course Code	Name of the Course		
01	Marathi		
02	Hindi		
03	English		
04	Sanskrit(Lower)		
05	Sanskrit(Higher)		
06	Ardhmagadhi		
07	Persian		
08	Urdu		
09	Kannada		
10	MilitaryScience		
11	NSS		
12	Music		
13	History		
14	Sociology		
15	Economics		
16	PoliticalScience		

9. EQUIVALENCE OF THE PAPERS AND COURSES:

Important Note: Under NEP, Equivalence will be given on the basis of Credits acquired at each Year and Not on the basis of Course/Subject. For Example, if student acquires 44 credits or Minimum required Credits prescribed in First Year of B.A., he or she will be eligible for B.A. II and can take admission for any course irrespective of his/her courses (Major or Minor) at B.A. I.

Equivalence: B.A. I Sem-I and II

(Note: Add 'rows' as per course requirement and kindly apply proper course codes. The 'Papers' are considered as 'Course' in New Scheme.)

Sem No.	Paper Code	Title of Old Paper	Credit	Sem No.	Course Code	Title of New Course	Credit
I	GEC-I	अक्षरबंध	04	I	BAU0325DSL201A01	रुजुवात भाग -१	04
I	DSCA1	शब्दसंहिता	04	I	BAU0325OEL201A01	मराठी भाषेचे अंतरंग	02
I				I	BAU0325SEL201A01	व्यक्तिमत्व विकास आणि भाषिक कौशल्ये (भाग १)	02

II	GEC-2	अक्षरबंध		II	BAU0325DSL201B02	रुजुवात भाग - १	04
II	DSC A13	शब्दसंहिता		II	BAU0325OEL201B03	साहित्याची रूपे	02
II				II	BAU0325SEL201B02	व्यक्तिमत्व विकास आणि भाषिक कौशल्ये (भाग २)	02
II				II	BAU0325CEPPLP201B	समाजभान	02

1.

12. प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी (NATURE OF QUESTION PAPER AND SCHEME OF MARKING)

अ) एकूण गुण ६० श्रेयांक ४ (FOR FOUR CREDITS: Total Marks: 60 (Written))

प्रश्न क्र १. बहुपर्यायी वस्तुनिष्ठ प्रश्न (दहा प्रश्न) (प्रत्येकी २ गुण)

गुण-२०

प्रश्न क्र २. लघुत्तरी प्रश्न / टीपा (चार पैकी दोन)

गुण-२०

प्रश्न क्र ३. अंतर्गत विकल्पासह दीघोत्तरी प्रश्न

गुण-१०

प्रश्न क्र ४. अंतर्गत विकल्पासह दीघोत्तरी प्रश्न

गुण-१०

ब) अंतर्गत मूल्यमापन (INTERNAL ASSESSMENT)

गुण-४०

1. Assignments
2. Class Presentations
3. Quizzes & Tests
4. Group Discussions and Activities
5. FieldWork& Observation Reports
6. Book reviews/ Article Reviews
7. Creative Projectes
8. Peer Assessment
9. Participation and Attendance
10. Any other suggested by subject teacher

ब) एकूण गुण ४० श्रेयांक २ (FOR TWO CREDITS: Total Marks: 40 (Written))

प्रश्न क्र.१. बहुपर्यायी वस्तुनिष्ठ प्रश्न (दहा प्रश्न) (प्रत्येकी १ गुण)

गुण -१०

प्रश्न क्र २. लघुत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)

गुण-१०

प्रश्न क्र ३. अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न

गुण-२०

Note: Question Paper should cover all the units in the syllabus.

क) अंतर्गत मूल्यमापन (INTERNAL ASSESSMENT)

गुण-२०

सातत्यपूर्ण अंतर्गत मूल्यमापनाच्या विविध पद्धतींचा वापर करून शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांचे अंतर्गत मूल्यमापन करणे आवश्यक आहे

13: SYLLABUS

B.A.I, Semester I

Course Category-MAJOR MANDATORY

Course Name- रुजुवातः भाग १

Course Number- DSC-01

Course Code-BAU0325DSL201A01

Marks- Semester End Exam:80, Internal Assessment-20, Total Marks-100

Total Credits 4, Teaching Hours 60, (Per Credit-15 Teaching Hours)

Course Learning Outcomes

या कोर्सच्या अध्ययनानंतर विद्यार्थ्यांना,

१. मराठी वाङ्मयीन परंपरा, साहित्यप्रवाह आणि साहित्यकृतींचा परिचय होईल.
२. मराठी साहित्यातील विविध रचनाबंधांचा परिचय होईल.
३. साहित्याचे आकलन, विश्लेषण आणि अभिरूचीची दृष्टी विकसित होईल.
४. साहित्याच्या अध्ययनातून जीवनाच्या प्रेरणा कळतील आणि जीवनाचे आकलन समृद्ध होईल.
५. स्थळवर्णन, व्यक्तिचित्रणे यामधून माणूस आणि भवताल यांच्या परस्परसंबंधाचे आकलन होईल.
६. इतिहास, समाज, संस्कृती आणि पर्यावरण संवर्धनाचे डोळस भान येईल.
७. मराठीतील समृद्ध काव्यपरंपरेचा परिचय होईल.
८. लेखनाचे विविध आकृतिबंध अभ्यासून लेखन कौशल्ये विकसित होतील.

विभाग

घटक/Unit

विभाग १ : (Module)

गद्य : १

१. चिपळूणच्या छावणीला पत्र: छत्रपती शिवाजी महाराज
२. जुन्या महाराष्ट्रातील गावरहाटी: पां. चि. पाटील
३. जिवंत मराठी: वि.द. घाटे
४. जंगलाच देण- मारुती चितमपल्ली

विभाग २ :

गद्य: २

१. भारतात लोकशाही नांदो : डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर

साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई, २०११

१४. मून, वसंत व इतर (संपा) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर लेखन आणि भाषणे, खंड
१८, भाग ३, डॉ. बाबासाहेब १५. आंबेडकर चरित्र साधने प्रकाशन
समिती, उच्च आणि तंत्रशिक्षण विभाग, मुंबई, २००२

संदर्भ ग्रंथ

१. इंगोले, कृष्णा राजकारणातील आदर्श व्यक्तिमत्त्व भाई गणपतराव देशमुख, शब्दशिवार प्रकाशन, मंगळवेढा, २०२३
२. हातकणंगलेकर, म. दः मराठी कथा: रूप आणि परिसर, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे, १९
३. कदम, निळकंठ (संपा) देखणीसंबंधी, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर
४. कोत्तापल्ले, नागनाथ नवकथाकर शंकर पाटील, सुविद्या प्रकाशन, पुणे,
५. घाटे, वि. दः दिवस असे होते, मौज प्रकाशन, मुंबई, १९६१
६. जोशी, सुधा: कथा: संकल्पना आणि समीक्षा, मौज प्रकाशन, मुंबई, २०००
७. दुकळे, प्रकाश (संपा): यशवंतराव चव्हाण माणूस आणि लेखक, ग्रंथाली प्रकाशन, मुंबई, २०१२
८. पगडी, सेतू माधवराव शिवचरित्र, एक अभ्यास, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर, २०२१
९. पवार, प्रकाश: महाराष्ट्राचे शिल्पकार डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई, २०२३
१०. पवार, गो. मा: महर्षी विठ्ठल रामजी शिंदे जीवन आणि कार्य, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, २००८
११. पवार, प्रकाश: राजमाता जिजाऊ, सकाळ पब्लिकेशन, पुणे, २०२३
१२. पाटील, एक थ आरपार झुंजार, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, २०२२
१३. पाटील, एन. डी: माझी संघर्षयात्रा, विजीगिषा प्रकाशन, कोल्हापूर, २०२०
१४. पुजारी, सुहास : रानावनातला माणूस, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, २००६
१५. पुजारी, सुहास : मारुती चित्तमपल्ली व्यक्ती आणि सृष्टी, साहित्य प्रसार केंद्र, नागपूर
१६. माळी, मा. गो व इतर सावित्रीबाई फुले काल आणि कर्तृत्व, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई १९९८
१७. लिगाडे, नानासाहेब (संपा) आठवणीतील भाई गणपतराव देशमुख, शब्दशिवार प्रकाशन, मंगळवेढा, २०२३
१८. सुराणा, पन्नालाल, लिगाडे, नानासाहेब (संपा) झेपावणारा ग्रामीण महाराष्ट्र, भाई जगन्नाथराव लिगाडे चॅरिटेबल ट्रस्ट, सांगोला,

B. A. I, SEMESTER-1

Course Category: Open Elective

Course Name: मराठी भाषेचे अंतरंग

Course Number: OF01

Course Code: BAU03250EL201A01

Course Credits: 02 Teaching Hours-30

Marks: Semester End: 40 Internal Assessment: 10 Total Marks: 50

Course Learning Outcomes

१. भाषाविषयक अभिरुची निर्माण होईल
२. भाषेचा इतिहास भूगोल आणि परंपरांचा परिचय होईल.
३. मराठी भाषेतील विविध लेखन प्रकारांचा परिचय होईल.
४. भाषा वापराच्या आधुनिक तंत्रज्ञानाच्या व तंत्रज्ञान आधारित साहित्यलेखनाचे कौशल्य अवगत होईल.

विभाग

पटक/Unit

Module

विभाग १. भाषा, समाज आणि संस्कृती (Teaching Hours-15, Credit-01)

१. भाषा म्हणजे काय? -गणेश देवी
२. भाषा आणि संस्कृती- ना. गो. कालेलकर
३. भाषा अभिवृद्धीची सामाजिक दृष्टी- श्री. म. माटे
४. भाषेतून दिसणारी स्त्री – आशा मुंडले

विभाग २. भाषानुभव (Teaching Hours-15. Credit-1)

१. सोनियाचा दिवस -दिनेश माहुलकर
२. राजकारणी लोकांची भाषा -ग. प्र. प्रधान
३. भाषा आणि तंत्रज्ञान -विवेक सावंत
४. देह बोली – अंजली पेंडसे

साधन ग्रंथ

१. कालेलकर, ना. गो: भाषा इतिहास आणि भूगोल, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई २०००
२. देवी, गणेश: साधना, बालकुमार विशेषांक, सप्टें ऑक्टो, २०२३
३. माहुलकर, दिनेश: भाषेचे आणि भाषाभ्यासाचे विकसन वृद्धि, राज्य मराठी विकास संस्था, मुंबई, २०००
४. मुंडले, आशा भाषेतून दिसणारी स्त्री, साधना, १५ ऑगस्ट, १९८४

५. माटे, श्री. म: भाषा अभिवृद्धीची सामाजिक दृष्टी, साहित्यधारा, १९४३
६. प्रधान, ग. प्र: राजकारणातील भाषा, भाषा आणि जीवन, उन्हाळा, १९८५
७. पेंडसे, अंजली देह बोली, नीलकंठ प्रकाशन, पुणे
८. सावंत, विवेक : मराठी भाषेच्या संवर्धनासाठी माहिती तंत्रविज्ञान, शिंदे रणधीर, (संपा) साहित्य, संस्कृती आणि भूमिका, (कौतिकराव ठाले पाटील गौरव ग्रंथ), शब्द पब्लिकेशन, मुंबई, २०२४

संदर्भ ग्रंथ

१. काळे, कल्याण (संपा.) निवडक भाषा आणि जीवन
२. कुलकर्णी, म. बा: शब्द चर्चा, मेहता पब्लिशिंग हाउस, पुणे
३. गवळी, अनिल मराठी भाषा आज आणि उद्या दर्या प्रकाशन, पुणे
४. पुंडे, द. दि: भयंकर सुंदर मराठी भाषा मजेस्टिक प्रकाशन, मुंबई २००४
५. प्रधान, ग. प्र : राजकीय व्यक्तिमत्वे आणि त्यांची भाषा साधना प्रकाशन, पुणे, जुलै, २०१६
६. भाषा आणि जीवन मराठी अभ्यास परिषद, पुणे
७. शेकडे, वसंत व इतर (संपा.): वैचारिक गद्य शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर २०१०
८. शेख, यास्मिन: मराठी शब्द लेखनकोश, हार्मिस प्रकाशन, पुणे

B. A. I, SEMESTER-1

Course Category: Skill Enhancement

Course Name: व्यक्तिमत्त्व विकास आणि भाषिक कौशल्ये (भाग-१)

Course Number: SE01

Course Code: BAU0325SEL201A01

Course Credits: 02 Teaching Hours-30

Marks: Semester End Exam: 40 Internal Assessment: 10 Total Marks: 50

Course Learning Outcomes

या कोर्सच्या अध्ययनानंतर विद्यार्थ्यांना,

१. व्यक्तिमत्त्वाची संकल्पना, व्याप्ती आणि विकास यांचे आकलन होईल.
२. व्यक्तिमत्त्व विकासासाठीची कौशल्ये विकसित होतील.
३. वक्तृत्व व वादविवाद कौशल्यावर प्रभुत्व संपादन होईल.

विभाग

घटक/ Unit I

Module

विभाग १. व्यक्तिमत्त्व विकास (Teaching Hours-15, Credit-01)

१. व्यक्तिमत्त्व म्हणजे काय
२. व्यक्तिमत्त्व विकासासाठीचे घटक
३. व्यक्तिमत्त्व विकास व भाषा
४. व्यक्तिमत्त्व विकास व देहबोली

विभाग २. भाषिक संवाद आणि निवेदन कौशल्य

(Teaching

Hours-15, Credit-01)

१. भाषा, भाषिक कौशल्यांचे प्रकार
२. संभाषण कौशल्य – मुलाखत कौशल्य

३. निवेदन कौशल्य- सूत्रसंचालन , प्रसारमाध्यमातील निवेदन
४. प्रात्यक्षिक कार्य-

संदर्भ ग्रंथ

१. काळे, कल्याण, पुंडे द. दि. व्यावहारिक मराठी, निराली प्रकाशन, पुणे, २००७
२. कुलकर्णी, य. प्र. व इतर व्यावहारिक मराठी पाठ्यपुस्तक, पुणे विद्यापीठ प्रकाशन, पुणे, १९८४
३. गडकरी, श्रीनिवास: चांगले सूत्रसंचालन कसे करावे, दिलीपराज प्रकाशन, प्रा. लि. पुणे
४. गवसराजन, शिंदे अरुण, पाटीलगोमटेश्वर भाषिक सर्जन आणि उपयोजन, दर्या प्रकाशन, पुणे, २०१२
५. गोविलकर, लीला, पाटणकर जयश्री व्यावहारिक मराठी, स्नेहवर्धन पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, २००४
६. ठाकरे, केशव, सिताराम : वक्तृत्व कला आणि साधना
७. थोरात, संजय वक्तृत्व, प्रतिभा बुक, इस्लामपूर
८. देसाई, रवींद्र: प्रभावी भाषणकला, प्रफुल्लता प्रकाशन, पुणे
९. नसिराबादकर, ल. रा: व्यवहारिक मराठी, भाषाविकास संशोधन संस्था, कोल्हापूर, २०२३
१०. पाटील, आनंद: सर्जनशील लेखन, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
११. पानसे, मु. ग. (सं.): भाषा: अंतः सूत्र आणि व्यवहार, महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे, १९६९
१२. पेंडसे, अंजली: देहबोली, नीलकंठ प्रकाशन, पुणे, २०२४.
१३. भुकेले, शिवाजीराव: बिनधास्त बोला, मुक्ता पब्लिशिंग हाऊस, कोल्हापूर
१४. भोसले, शिवाजीराव: वैखरी, अर्थुरब्रह्म प्रकाशन, पुणे
१५. भोसले, शिवाजीराव: कथा वक्तृत्वाची, अक्षरब्रह्म, पुणे, २००३
१६. मिरजकर, श्यामसुंदर: सूत्रसंचालन एक प्रयत्नसाध्य कला, नाग नालंदा प्रकाशन, इस्लामपूर, २०१३
१७. लागू, श्रीराम : वाचिक अभिनय, राजहंस प्रकाशन, पुणे.
१८. सेन, अमर्त्य : वाद संवादप्रिय भारतीय, साठे शारदा (अनु) पेंग्विन बुक्स इंडिया, २००८
१९. हवालदार, मोहन ओरावेब (वक्तृत्व ते वेबीनार), अँक्युरेट फिचर्स, कोल्हापूर, २०२१

• ऑनलाईन कोर्स स्वयम पोर्टलवरील (Swayam.gov.in)खालीलपैकी कोणताही एक ऑनलाईन कोर्स विद्यार्थी SECअंतर्गत करू शकतात.

1. Speaking Effectively Course

https://onlinecourses.nptel.ac.in/noc24_hs09/preview \

2. Intellectual Property Course

https://onlinecourses.nptel.ac.in/noc24_hs38/preview

3. Elements Of Literature and Creative Communication

https://onlinecourses.nptel.ac.in/noc24_hs05/preview

B.A.I, Semester 11
Course Category-MAJOR MANDATORY

Course Name-रुजुवात भाग २

Course Number-DSC-02

Course Code-BAU0325DSL201B02

Marks- Semester End Exam-80, Internal Assessment-20, Total Marks-
100

Total Credits: 4, Teaching Hours 60, (Per Credit-15 Teaching Hours)

Course Learning Outcomes

या कोर्सच्या अध्ययनानंतर विद्यार्थ्यांना,

१. मराठी वाङ्मयीन परंपरा, साहित्यप्रवाह आणि साहित्यकृतींचा परिचय होईल.
२. मराठी साहित्यातील विविध रचनाबंधांचा परिचय होईल.
३. साहित्याचे आकलन, विश्लेषण आणि अभिरूचीची दृष्टी प्राप्त होईल.
४. साहित्याच्या अध्ययनातून जीवनाच्या प्रेरणा कळतील आणि जीवनाचे आकलन समृद्ध होईल.
५. स्थळवर्णन, व्यक्तिचित्रणे यांमधून माणूस आणि भवताल यांच्या परस्परसंबंधाचे आकलन होईल.
६. इतिहास, संस्कृती, समाज आणि पर्यावरण यांचे संवर्धनाचे डोळस भान येईल.
७. मराठीतील समृद्ध काव्यपरंपरेचा परिचय होईल.

विभाग

घटक/ Unit

(Module)

विभाग १ : गद्य : १

१ . ग्रामीण खाद्यसंस्कृती : शाहू पाटोळे

१. दिवाळी : मुकुंद कुळे

२. पाण्याचं बोलणं: वसंत आबाजी डहाके

३. जांभूळमास : सत्यजीत पाटील

विभाग २ : गद्य : २

१. बैल : जयंत पवार

२. आगासवाडी: आनंद विंगकर

३. कमोदिनी काय जाणे तो परिमळ : भारत पाटणकर

४ . आपण पृथ्वीचा अंश आहोत: चिफ सिण्टल

विभाग ३ : १. पद्य

१. संत तुकाराम - १. ओर्ले मूळ भेदी २. कन्या सासुसि जाये

२. राम जोशी - १. सुंदरा मनामध्ये भरली २. मठाची उठाठेव का तरी

२. नामदेव ढसाळ - १. सुगी २. हिंस्त्र श्वापद साधनग्रंथ

३. भुजंग मेश्राम १. यूनोत पाणी २. माणसाबद्दल

४. २. स्पर्धापरीक्षेतील मराठी

१. □□□□□□□□ : □□□□□□ □ □□□□□□□

२. □□□□ □ □□□

३. उतारा आकलन

४. निबंध लेखन

साधनग्रंथ

१. अदवंत, म. ना: पैजण, साहित्य प्रसार केंद्र, नागपूर

२. अंभोरे, श्रीधर: रेघोट्या, राजसा दिवाळी अंक, पुणे, १९८३ (पुनर्मुद्रण, उर्मी, जालना, २०१२)

३. कुळे, मुकुंद: लोकरहाटी, मनोविकास प्रकाशन, पुणे, २०१३

४. चीफ, सिण्टल, अमरपत्र (आम्ही पृथ्वीचा अंश आहोत), (अनु.) भागवत, शोभा, कजा कजा मरू प्रकाशन, पुणे, २००५

५. डहाके, वसंत, यात्रा: अंतर्यात्रा, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, २०१०
६. ढसाळ, नामदेव समग्र नामदेव ढसाळ, शेख, मलिका, (संपा.), म.रा. साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई, २०१७
७. तेंडूलकर, महेश: किल्ले जिंजी, स्नेहल प्रकाशन, पुणे, २०१३
८. पवार, आप्पासाहेब : दिशा आणि ध्यास, डॉ. आप्पासाहेब पवार गौरव समिती, कोल्हापूर, १९७४
९. पवार, जयंत लेखकाचा मृत्यू आणि इतर गोष्टी, लोकवाङ्मय गृह मुंबई, २०२०
१०. पाटणकर, भारत, पाटणकर, प्राची झपाटलेले सहजीवन परंपरा मोडणारी परंपरा, आर्ष पब्लिकेशन्स, पुणे, २०२२
११. पाटील, सत्यजित: कुब्र, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर, २०२२
१२. पाटोळे, शाहू: अन्न हे अपूर्णब्रह्म, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, २०१८
१३. भोसले, शिवाजीराव: कथा वक्तृत्वाची, अक्षरब्रह्म प्रकाशन, पुणे, २००३
१४. मेश्राम, भुजंग: अभूज माड, लोकवाङ्मय गृह मुंबई, २०१८
१५. विंगकर, आनंद: माणदेश- दरसाल दुष्काळ, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, २०१५
१६. www.shridharambhere.blogpost.com

संदर्भग्रंथ

१. इंगोले, कृष्णा माणदेश स्वरूप आणि विकास, शब्दशिवार प्रकाशन, मंगळवेढा, २०२३
२. इंगोले, कृष्णा माणदेश साहित्य, शब्दशिवार प्रकाशन, मंगळवेढा, २०२२
३. तळाशीकर, मारुतीराव (संपा) तुकारामबावांच्या गाचेचे निरूपण, भाग १ व २, संत तुकाराम अध्यासन, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर २०१९
४. धोंड, म. वा: मन्हाटी लावणी, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, २००२
५. पाटील, एकनाथ 'गेल ऑम्बेट नावाची झुंजार बाई', अरिष्टकाळाचे भयसूचन, ललित पब्लिकेशन, मुंबई, २०२३
६. मिरजकर, शामसुंदर (संपा) कविता-रूपबंध आणि आशयद्रव्य, नाग नालंदा प्रकाशन, इस्लामपूर, २०२३
७. भवरे, महेंद्र दलित कवितेचे अर्धशतक मराठी दलित कवितेचा इतिहास, प्रारंभ ते २०१०, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई, २०१८
८. शेख, मल्लिका अमर समग्र नामदेव ढसाळ, भाग-१ भाग-२, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई, २०११

B. A. I, SEMESTER-11
Course Category: Open Elective
Course Name: साहित्याची रूपे
Course Number: OE03
Course Code: BAU83250EL201803
Course Credits: 02

Total Marks: 50 Marks: Semester End: 40 Internal Assessment: 10

Course Learning Outcomes

या कोर्सच्या अध्ययनानंतर विद्यार्थ्यांना

१. मराठी भाषेतील प्राचीन व आधुनिक मराठी साहित्यरचनांचा परिचय करून देणे.
२. मराठीतील विविध साहित्य प्रकारांच्या परिचय पडवून देणे.
३. साहित्यलेखन आणि वाचनाविषयी विद्यार्थ्यांमध्ये अभिरुची निर्माण करणे.
४. आधुनिक तंत्रज्ञान आणि त्याच्या साहाय्याने निर्माण झालेल्या साहित्य रचनाप्रकारांचा परिचय करून देणे.

विभाग घटक/Unit

Module

विभाग १. साहित्य रूपे १ (Teaching Hours-15, Credit-01)

१. निवडक गाथा गाथासप्तशती

अ) शतक ३ गाथा क्र. ४, आरसा, क्र. १७, सन्मित्र, क्र. ३० चारुदत्त, क्र. ३५
विष व अमृत, क्र. ५३ मृदंग.

आ) शतक ४ गाथा क्र. १२ गंधोदक, क्र. ३६ पहारा, क्र. ८० सत्पुरुष लक्षण,
क्र. ८७ पृथ्वीप्रदक्षिणा, क्र. ९४. अप्राप्य.

इ) शतक गाथा ५ क्र. ६. बळीबंध, क्र. १९ बोराचा गुच्छ, क्र. २१ निवृत्ती, क्र.
३१ उन्मूलन, क्र. ३२ कोणासाठी

२. दोन लीळा १. लोणार कुंडी राजेया दर्शन... २. महादाइसा निरण
निरूपण.... म्हाइंभट

३. शाहू महाराजांच्या शिक्षणविषयक चळवळी - आण्णासाहेब लठ्ठे

४. स्मशानातील सोनं - अण्णा भाऊ साठे

विभाग २. साहित्य रूपे २ (Teaching Hours-15, Credit-01)

१. शोध ईशान्य भारताचा - राजा शिरगुप्पे (रिपोर्ताज)
२. रस्त्याचं ऋण - समीर गायकवाड (ब्लॉग लेखन)
३. मन संसारी लागत नाही - शर्मिष्ठा भोसले (अनुभव कथन)
४. भेटत गेलेले गांधीजी - अनिल अवचट (व्यक्तिचित्र)

साधन ग्रंथ

१. अवचट, अनिल : शिकविले ज्यांनी, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई
२. गायकवाड, समीर: रस्त्याचं ऋण, लोकसत्ता, दि. १५ डिसेंबर, २०१८
३. जोगळेकर, सदाशिव, (संपा.): हाल सातवाहनाची गाथा सप्तशती, प्रसाद प्रकाशन, पुणे, १९५६
४. डांगळे, अर्जुन व इतर (संपा): अण्णा भाऊ साठे, निवडक अण्णा भाऊ साठे, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई, २०२३
५. भोसले, शर्मिष्ठा: रिंगण संत गोरा कुंभार विशेषांक, आषाढी, जुलै. २०१८
६. लठ्ठे, अण्णासाहेब : श्रीमत छत्रपती शाहू महाराज यांचे चरित्र, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
७. शिरगुप्पे, राजा: शोधयात्रा ईशान्य भारताची, साधना प्रकाशन, पुणे, २०१२

संदर्भ ग्रंथ

१. अवचट, अनिल : स्वतः विषयी, मॅजेस्टिक प्रकाशन, पुणे.
२. अवचट, अनिल : निवडक अनिल अवचट, मॅजेस्टिक प्रकाशन, पुणे.
३. कोलते, वि. भि: महानुभाव तत्त्वज्ञान, राऊळ प्रकाशन, छ. संभाजीनगर.
४. गवळी, अनिल : मराठी भाषा आज आणि उद्या, दर्या प्रकाशन, पुणे.
५. गायकवाड, समीर: झांबळ, मनोविकास प्रकाशन, पुणे, २०२२
६. गायकवाड, समीर : खुलूस, रोहन प्रकाशन, पुणे, २०२२
७. पवार, जयसिंगराव (संपा): राजर्षी शाहू स्मारक ग्रंथ, महाराष्ट्र इतिहास प्रबोधिनी, कोल्हापूर
८. पाटील, पद्मा: दिवाण बहादूर अण्णा साहेब लठ्ठे, श्रमिक प्रतिष्ठान, कोल्हापूर.
९. रेवडकर, ऐश्वर्या : विजापूर डायरी, साधना प्रकाशन, पुणे, २०२१
१०. शिंदे, रणधीर (संपा) : अण्णा भाऊ साठे साहित्य समीक्षा, श्रमिक प्रतिष्ठान, कोल्हापूर, २०१०

११. शिरगुप्पे, राजा : न पेटलेले दिवे, साधना प्रकाशन, पुणे.
१२. शिरगुप्पे, राजा : शोधयात्रा ग्रामीण महाराष्ट्राची, साधना प्रकाशन, पुणे.
१३. शेख, यास्मिन : मराठी शब्द लेखनकोश, हार्मिस प्रकाशन, पुणे.

B. A. I. SEMESTER-11
Course Category: Skill Enhancement Course-11
Course Number: SE02
Course Name: व्यक्तिमत्व विकास आणि भाषिक कौशल्ये (भाग - २)
Course Code: BAU0325SEL201802
Course Credits: 02 Teaching Hours-30
Marks: Semester End Exam: 40 Internal Assessment: 10 Total Marks: 50

Course Learning Outcomes

या कोर्सच्या अध्ययनानंतर विद्यार्थ्यांना,

१. वाचन कौशल्यावर प्रभुत्व संपादन होईल.
२. व्यावहारिक, वैचारिक व सर्जनशील लेखनाचे कौशल्य अवगत होईल.
३. भाषिक कौशल्यांचा व भाषिक सर्जनशीलतेचा विकास होईल.
४. भाषिक कौशल्यांचा माध्यमातून व्यक्तिमत्व विकास होईल.
५. रोजगाराच्या नव्या संधी प्राप्त होतील.

विभाग घटक/ **Unit**
Module

विभाग १. वाचन कौशल्य (Teaching Hours-15, Credit-01)

१. वाचन कौशल्य- स्वरूप, वाचनप्रक्रियेचे टप्पे, वाचनाचे महत्त्व, वाचनाचे प्रकार, वाचनदोष व त्यांचे निराकरण, आकलन.
२. अभिवाचन कौशल्य
३. स्टोरी टेलिंग
४. प्रात्यक्षिक- कथा, कविता, नाटक, कादंबरीअंश, निबंध वाचन

विभाग २. लेखन कौशल्य (Teaching Hours-15, Credit-01)

१. लेखन कौशल्य – सर्जनशील लेखन
२. कथा लेखन, कविता लेखन
३. समाजमाध्यमांसाठी लेखन - ब्लॉग लेखन
४. प्रात्यक्षिक – कथा लेखन व कविता लेखन करवून घेणे

संदर्भग्रंथ

१. काळे, कल्याण, पुंडे द. दि. व्यावहारिक मराठी, निराली प्रकाशन, पुणे, २००७
२. कुलकर्णी, य. प्र. व इतर : व्यावहारिक मराठी पाठ्यपुस्तक, पुणे विद्यापीठ प्रकाशन, पुणे, १९८४
३. गडकरी, श्रीनिवास : चांगले सूत्रसंचालन कसे करावे, दिलीपराज प्रकाशन, प्रा.लि. पुणे
४. गवस, राजन, शिंदे अरुण, पाटील, गोमटेश्वर : भाषिक सर्जन आणि उपयोजन, दर्या प्रकाशन, पुणे, २०१२
५. गोविलकर, लीला, पाटणकर जयश्री व्यावहारिक मराठी, स्नेहवर्धन पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, २००४
६. ठाकरे, केशव, सीताराम वक्तृत्व कला आणि साधना.

७. थोरात, संजय वक्तृत्व, प्रतिभा बुक, इस्लापूर
८. देसाई, स्वीद्र: प्रभावी भाषणकला, प्रफुल्लता प्रकाशन, पुणे
९. नसिराबादकर, ल. रा व्यवहारिक मराठी भाषाविकास संशोधन संस्था, कोल्हापूर, २०२३
१०. पाटील, आनंद : सर्जनशील लेखन, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
११. पानसे, मु. ग. (सं.): भाषा: अंतःसूत्र आणि व्यवहार, महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे, १९६९
१२. पेंडसे, अंजली: देहबोली, नीलकंठ प्रकाशन, पुणे, २०२४.
१३. भुकेले, शिवाजीराव : बिनधास्त बोला, मुक्ता पब्लिशिंग हाऊस, कोल्हापूर
१४. भोसले, शिवाजीराव वैखरी, अक्षरब्रह्म प्रकाशन, पुणे
१५. भोसले, शिवाजीराव कथा वक्तृत्वाची, अक्षरब्रह्म, पुणे, २००३
१६. मिरजकर, श्यामसुंदर: सूत्रसंचालन एक प्रयत्नसाध्य कला, नाग नालंदा प्रकाशन, इस्लामपूर,

२०१३

१७. लागू, श्रीराम : वाचिक अभिनय, राजहंस प्रकाशन, पुणे.
१८. हवालदार, मोहन : ओरावेब (वक्तृत्व ते वेबीनार), अँक्युरेट फिचर्स, कोल्हापूर, २०२१

• ऑनलाईन कोर्सस स्वयम पोर्टलवरील (**Swayam.gov.in**) खालील पैकी कोणताही एक ऑनलाईन कोर्स विद्यार्थी **SEC** अंतर्गत करू शकतात.

1. Speaking Effectively Course

https://onlinecourses.nptel.ac.in/noc24_hs09/preview

2. Intellectual Property Course

https://onlinecourses.nptel.ac.in/noc24_hs38/preview

3. Elements Of Literature and Creative

Communicationhttps://onlinecourses.nptel.ac.in/noc24_hs05/preview

B. A. I, SEMESTER-11
Course Category: Community Engagement Project
Course Name: समाजभान
Course Number: CEP
Course Code: BAU0325CEPLP2018
Course Credits: 02 Teaching Hours-30

Internal Assessment: 10 Total Marks: 50 Marks: Semester End Exam: 40

Course Learning Outcomes:

या कोर्सच्या अध्ययनानंतर विद्यार्थ्यांना,

१. सामाजिक जाणिवे व सामाजिक उत्तरदायित्व निर्माण होईल.
२. लोकसमूहांमधील सहभाग वाढेल.
३. लोकसमूहाच्या सामाजिक, भाषिक, वाङ्मयीन, सांस्कृतिक क्षेत्रांचे संवर्धन करण्यासाठी प्रयत्न करतील,
४. समाजाच्या भाषिक, वाङ्मयीन, सांस्कृतिक प्रश्नांचे आकलन करून ते सोडविण्याचे प्रयत्न करतील.
५. संपादित ज्ञानाचे व्यावहारिक- सामाजिक उपयोजन करण्याची क्षमता व कौशल्य निर्माण होईल.
६. स्थानिक समाजजीवन, संस्कृती, भाषा, बोली, मौखिक व वाङ्मयीन परंपरांची माहिती होईल.
७. स्थानिक समाजाविषयीची बांधिलकी व विकासातील भागिदारीचा कृतिशील दृष्टिकोन तयार होईल.
८. स्थानिक ज्ञान, परंपरा, मूल्ये व शहाणपण यांचे अध्ययन होईल.

विभाग पटक/ Unit

Module

विभाग १. समूह सहभाग (Community Engagement), संकल्पना व

स्वरूप:(Teaching Hours-15 (Theory), Credit-01)

१. समूह सहभाग (Community Engagement), सामाजिक उत्तरदायित्व (Social Responsibility) संकल्पना, स्वरूप, गरज व महत्त्व.
२. समूह सहभाग व सामाजिक उत्तरदायित्वाची क्षेत्रे व विद्यार्थ्यांची भूमिका

३. स्थानिक भाषा, बोली, लोकसमूहांचे भाषिक प्रश्न, वाङ्मयीन परंपरा, सांस्कृतिक परंपरा इ. अभ्यासाचे स्वरूप.

४. भाषिक, वाङ्मयीन, सांस्कृतिक पर्यावरणाचे जतन, संवर्धन करण्याचे उपक्रम व त्यामधील भागिदारीचे स्वरूप.

५. अहवाल लेखन व सादरीकरण करण्याची पद्धती.

विभाग २.

समूह सहभाग व सामाजिक उत्तरदायित्व क्षेत्रकार्य (Field Work) (Teaching Hours-15 (Theory), Credit-01)

१. स्थानिक वाङ्मयीन व सांस्कृतिक इतिहासाचे लेखन (लोक, लोकपरंपरा, मौखिक व लिखित वाङ्मयीन परंपरा, लोकविद्या, लोकसंस्कृती, वाङ्मयीन संस्कृती इ.)

२. सामाजिक, सांस्कृतिक उपक्रमांचे आयोजन/सहभाग.

३. साहित्य संमेलन, कवी संमेलन, नाट्यसंमेलन, नाट्यप्रयोग, व्याख्यानमाला, पथनाट्ये, वादविवाद, वक्तृत्व, कथाकथन, काव्यवाचन, सूत्रसंचालन इ. भाषिक, साहित्यिक, सांस्कृतिक कार्यक्रमांचे आयोजन/ सहभाग.

४. भाषा व साहित्यविषयक अभिरुची वृद्धिंगत होण्यासाठी वाचनकट्टा, पुस्तकवाचन व त्यावरील चर्चा, ग्रंथ परीक्षण, नाटक-विश्लेषण, चर्चात्मक कार्यक्रम, वाचक लेखक मेळावे, लेखकभेटी, संग्रहालये, ग्रंथालये, पुराभिलेखागार यांना भेटी, ग्रंथप्रदर्शने, कला प्रदर्शन वरचे आयोजन/त्यांमध्ये सहभाग.

५. वाङ्मयीन, सांस्कृतिक, सामाजिक वारशाचे जतन, संवर्धन करण्यामध्ये सक्रिय सहभाग/ त्यासाठी विविध उपक्रमांचे आयोजन.

६. प्रादेशिक बोलीभाषांचे, सामाजिक, सांस्कृतिक परंपरांचे अध्ययन, दस्तऐवजीकरण,

७. भाषा, साहित्य, संस्कृती यांचे जतन व संवर्धन करणाऱ्या व्यक्ती, संस्था यांचा अभ्यास व त्यांमध्ये सहभाग.

८. महापुरुषांच्या जयंती, स्मृतिदिन, राष्ट्रीय सण, उत्सव राष्ट्रीय कार्यक्रम इ. मध्ये सक्रिय सहभाग.

९. भाषिक, वाङ्मयीन, सांस्कृतिक प्रश्न, समस्यांचा अभ्यास व त्यांच्या सोडवणूकीत सहभाग.

१०. वरील उपक्रमाव्यतिरिक्त भाषा, साहित्य, संस्कृतीविषयक अन्य उपक्रमांचे आयोजन/ त्यामध्ये सहभाग

- वरील उपक्रमापैकी किमान पाच किंवा पाचपेक्षा अधिक उपक्रमामध्ये कृतिशील सहभाग व त्याचा अहवाल सादर करणे अपेक्षित आहे.

मूल्यमापन

क्षेत्रीय कार्य व अहवाल लेखन - ३० गुण

मौखिक परीक्षा - २० गुण

एकूण - ५० गुण

टीप - सदर कोर्ससाठी शिक्षक व विद्यार्थ्यांनी प्रस्तुत अभ्यासक्रमातील B) Template for field Project आणि C) Template for Internship मधील मार्गदर्शक सूचनांचा

यथोचित वापर करावा.

B) TEMPLATE FOR FIELD PROJECT:

Type: Field Project

Course Name: (Example: Field Project)

Course Number: (Example: FP...)

Course Code:

Course Credits: (Example: 4)

Marks: Field Project Report duly signed by Internal Supervisor: 60

External Assessment (Viva Voce) by University appointed

Internal and External Examiners **40**

Total Marks: **100**

If Course Credits: (Example: 2)

Marks: Field Project Report duly signed by Internal Supervisor: 30

External Assessment (Viva Voce) by University appointed

Internal and External Examiners **20**

Total Marks: **50**

Course Learning Outcomes: (Write at least **4** outcomes. You may add more. Use Bloom's Taxonomy) Instructions for teachers and students while doing Field Project:

1. Selection of Field project should be related to the mandatory or elective courses in the concerned subject.
2. Field project should be FORMALLY ASSIGNED (In Written Form) by concerned teacher.
3. Field Project should be based on field work to be carried out by the student.
4. Submission of Field Project Report duly signed and certified by concerned teacher/guide is A PRE- REQUISITE FOR APPEARING TO VIVA-VOCE EXAMINATION.
5. TWO COPIES of Field Project Report in BOUND FORMAT should be submitted before Viva-Voce. One copy will be kept by department and the other will be returned to student.

Important Notes for Teachers:

1. Prepare an Appropriate Format of PERMISSION LETTER to be given to student to do the Field Project under the guidance of a concerned teacher.
2. Prepare an Appropriate Format for Writing the Field Report. **Kindly see that the First Page and Certificate Page is common for all**

students. In the remaining part, try to maintain uniformity.

Open Elective paper - 2

: B.A. Part-I

: Syllabus

June, 2024 onward

: Semester- 1 : 1

OPEN ELECTIVE (OE)

: 1

: 1

1. : 1
2. : 1
3. : 1
4. : 1

: 1

Sr. No.	Topic	Teaching Hours	Credit
Module I	1) : 1 2) : 1 3) : 1 4) : 1 5) : 1 6) : 1 7) : 1 8) : 1 9) : 1 10) : 1	10	1
Module II	1) : 1 2) : 1 3) : 1 4) : 1 5) : 1 6) : 1 7) : 1 8) : 1 9) : 1 10) : 1	10	1

